

KH&CN HẢI PHÒNG - CHẶNG ĐƯỜNG 55 NĂM XÂY DỰNG VÀ PHÁT TRIỂN

NGUYỄN VĂN AN

Giám đốc Sở KH&CN Hải Phòng

Trải qua 55 năm xây dựng và phát triển, khoa học và công nghệ (KH&CN) Hải Phòng đã đạt được những thành tựu nổi bật, đóng góp quan trọng vào sự phát triển kinh tế - xã hội và thay đổi diện mạo thành phố ngày càng văn minh, hiện đại. Mặc dù còn một số tồn tại, hạn chế, nhưng KH&CN Hải Phòng đã khẳng định vị trí, vai trò quan trọng của mình trong suốt 55 năm qua, thành quả ấy xứng đáng được tôn vinh và ghi nhận.

Ngày 26.6.1959, Ban Thường vụ Thành ủy thành phố Hải Phòng đã ban hành Nghị quyết số 167/QĐ-TU về việc thành lập Ban Kỹ thuật thành phố Hải Phòng với tính chất là một cơ quan nhà nước nằm trong bộ máy chính quyền trực thuộc Ủy ban Hành chính thành phố, đồng thời là ban nghiên cứu giúp Thành ủy lãnh đạo công tác khoa học và kỹ thuật của địa phương. Từ đó tới nay, cơ quan quản lý KH&CN thành phố Hải Phòng đã trải qua nhiều giai đoạn phát triển, với nhiều tên gọi khác nhau gắn liền với chức năng, nhiệm vụ trong từng giai đoạn lịch sử, cho đến nay đã thực sự trưởng thành, lớn mạnh cả về số lượng và chất lượng.

Trải qua 55 năm xây dựng và phát triển, dưới sự lãnh đạo trực tiếp của Thành ủy, HĐND, UBND thành phố và sự chỉ đạo của Ủy ban Khoa học Nhà nước (nay là Bộ KH&CN), ngành KH&CN Hải Phòng đã phát huy tinh thần chủ động, sáng tạo, không ngừng phấn đấu đạt nhiều thành tựu to

lớn. Đặc biệt, trong những năm gần đây, hoạt động KH&CN của Hải Phòng có những bước phát triển quan trọng, đạt một số kết quả nổi bật, như:

- Tiềm lực KH&CN của thành phố đã có bước phát triển mạnh mẽ. Đội ngũ cán bộ KH&CN phát triển nhanh về số lượng, trưởng thành một bước về chất lượng, thích nghi dần với cơ chế kinh tế thị trường và có những đóng góp quan trọng trong sự nghiệp phát

triển kinh tế - xã hội và KH&CN của thành phố. Từ số lượng rất ít (5-6 cán bộ) những ngày đầu, đến nay chỉ tính riêng Sở KH&CN Hải Phòng đã có 198 cán bộ, công chức, viên chức và người lao động, trong đó có 27 tiến sĩ và thạc sĩ. Các tổ chức KH&CN trên địa bàn phát triển mạnh, nhất là các đơn vị sự nghiệp công lập của Trung ương, các trường đại học, cao đẳng đã và đang chuyển sang cơ chế tự chủ, tự chịu trách nhiệm.

Hoạt động thông tin KH&CN đã góp phần tuyên truyền đường lối, chủ trương, chính sách và các quy định của pháp luật về KH&CN, phổ biến tri thức, nâng cao dân trí. Đầu tư kinh phí cho KH&CN từ ngân sách nhà nước liên tục tăng hàng năm; việc huy động các nguồn đầu tư xã hội cho hoạt động KH&CN ngày càng được đẩy mạnh.

- Hoạt động nghiên cứu khoa học và phát triển công nghệ đã có những đóng góp thiết thực vào sự nghiệp phát triển kinh tế - xã hội của thành phố. Trình độ công nghệ sản xuất đã được nâng lên, góp phần nâng cao giá trị và sức cạnh tranh của sản phẩm, hàng hóa chủ lực; nhiều chỉ tiêu quan trọng tác động đến trình độ công nghệ đã được cải thiện và cao hơn nhiều so với bình quân chung cả nước. Chỉ tiêu năng suất các yếu tố tổng hợp (TFP) của thành phố được cải thiện, đóng góp vào GDP của thành phố ngày càng gia tăng.

- Thị trường công nghệ của thành phố bước đầu được hình thành, đặt nền móng thông qua các hoạt động: sáng tạo các công nghệ nội sinh, nhập và chuyển giao công nghệ tiên tiến từ nước ngoài, triển khai các chương trình KH&CN đa mục tiêu. Hải Phòng đã tổ chức có hiệu quả mô hình Sàn giao dịch công nghệ và thiết bị từ nhiều năm nay. Các sản phẩm KH&CN dần thực sự trở thành hàng hoá; nhu cầu mua, bán công nghệ ngày càng tăng. Hoạt động sở hữu trí tuệ và tiêu chuẩn đo lường chất lượng có bước tiến bộ, từng bước đáp ứng yêu cầu hội nhập quốc tế.

Công tác quản lý sáng kiến

được triển khai bài bản với quy mô, chất lượng và tầm ảnh hưởng sâu rộng hơn đối với phong trào lao động sáng tạo và thi đua khen thưởng của thành phố. Công tác tiêu chuẩn hoá, quản lý đo lường và chất lượng sản phẩm đã đi vào chiều sâu với những hiệu quả thiết thực. Hệ thống chuẩn đo lường, hệ thống phòng thử nghiệm được công nhận VILAS của địa phương được nâng cấp và có đủ năng lực phục vụ công tác quản lý và sản xuất. Hải Phòng đã cơ bản hoàn thành việc xây dựng và áp dụng Hệ thống quản lý chất lượng theo tiêu chuẩn TCVN/ISO 9001:2008 vào hoạt động tại tất cả các quận, huyện, sở, ngành, xã, phường, thị trấn với hàng vạn thủ tục hành chính theo Đề án 30 của Chính phủ và mô hình khung của Bộ KH&CN. Công tác thanh tra chuyên ngành, giải quyết khiếu nại, tố cáo trong lĩnh vực KH&CN được triển khai nghiêm túc, hiệu quả, đảm bảo tính pháp chế trong hoạt động KH&CN của địa phương.

Để nâng cao chất lượng và hiệu quả của công tác quản lý, Sở đã xây dựng và áp dụng thành công hệ thống quản lý chất lượng ISO 9000:2004 trong lĩnh vực hành chính công từ năm 2003, đến nay đã nâng cấp phiên bản ISO 9000:2008 với 39 quy trình giải quyết thủ tục hành chính công. Sở cũng đang triển khai đưa hệ thống cung cấp dịch vụ công trực tuyến mức độ 4 cho 100% thủ tục hành chính thuộc thẩm quyền giải quyết của Sở lên Cổng thông tin điện tử của Sở.

- Hoạt động hợp tác trong nước và quốc tế về KH&CN được triển khai toàn diện, có hiệu quả. Hệ thống tổ chức, cơ chế quản lý và

hoạt động KH&CN đã có những đổi mới quan trọng.

Bên cạnh những kết quả đạt được, nhìn lại chặng đường 55 năm xây dựng và phát triển, KH&CN Hải Phòng cũng còn một số hạn chế, tồn tại cần được khắc phục như:

- Công tác đổi mới cơ chế quản lý KH&CN còn nhiều bất cập. Nhiều nội dung đổi mới chưa thực sự được triển khai sâu rộng, làm giảm hiệu quả của hoạt động KH&CN nói chung, nhận thức về vai trò của KH&CN chưa thực sự sâu rộng.

- Các công tác chuyên ngành như: thanh tra KH&CN, sở hữu trí tuệ, tiêu chuẩn đo lường chất lượng... vẫn còn một số hạn chế nhất định như: số lượng nộp đơn sáng chế chưa nhiều, năng lực thử nghiệm còn nhiều hạn chế...

- Nhân lực KH&CN còn yếu về năng lực, hạn chế về trình độ ngoại ngữ và phương pháp tiếp cận công việc trước yêu cầu thực hiện nhiệm vụ trong tình hình mới.

Kết luận số 72-KL/TW “về tiếp tục đẩy mạnh thực hiện Nghị quyết số 32-NQ/TW ngày 5.8.2003 của Bộ Chính trị khoá IX về xây dựng và phát triển thành phố Hải Phòng trong thời kỳ công nghiệp hoá, hiện đại hoá đất nước” đã xác định: “xây dựng Hải Phòng trở thành thành phố cảng xanh, văn minh, hiện đại, trung tâm dịch vụ, công nghiệp lớn có sức cạnh tranh cao; là trọng điểm phát triển kinh tế biển của cả nước; trung tâm giáo dục - đào tạo, y tế và KH&CN của vùng duyên hải Bắc Bộ; là đầu mối giao thông quan trọng của cả nước, của chính ra

biển của các địa phương phía Bắc và hành lang kinh tế Việt Nam - Trung Quốc; đời sống vật chất và tinh thần của người dân không ngừng nâng cao; một pháo đài bất khả xâm phạm về quốc phòng - an ninh; có tổ chức đảng và hệ thống chính trị vững mạnh; hoàn thành công nghiệp hoá, hiện đại hoá trước năm 2020”.

Trước những thách thức của tiến trình hội nhập quốc tế, mục tiêu, nhiệm vụ xây dựng và phát triển thành phố đến năm 2020 như Kết luận số 72-KL/TW của Bộ Chính trị đề ra là những đòi hỏi và thách thức lớn đối với KH&CN Hải Phòng với vai trò là lực lượng sản xuất trực tiếp, nền tảng và động lực phát triển kinh tế - xã hội. Để thực hiện tốt vai trò của mình, KH&CN Hải Phòng phải triển khai đồng bộ, có hiệu quả 6 chương trình nghiên cứu khoa học và phát triển công nghệ, 5 chương trình KH&CN trọng điểm đến năm 2020, hoàn thành tốt mục tiêu phát triển KH&CN đã được Thành uỷ, HĐND, UBND thành phố đề ra trong các Nghị quyết, chiến lược phát triển

KH&CN Hải Phòng đến năm 2020, định hướng đến năm 2030: *“KH&CN thực sự là động lực quan trọng nhất để nâng cao sức mạnh tổng hợp của thành phố trên các lĩnh vực kinh tế, xã hội, quốc phòng, an ninh. Nâng cao sức cạnh tranh của nền kinh tế thành phố, thúc đẩy kinh tế tri thức, bảo vệ môi trường sinh thái, ứng phó với tác động của biến đổi khí hậu, nước biển dâng... Xây dựng và phát triển Hải Phòng trở thành trung tâm ứng dụng, chuyển giao KH&CN của vùng duyên hải Bắc Bộ và của cả nước trong lĩnh vực khoa học về biển, khoa học môi trường vào năm 2030”.*

Để đạt được mục tiêu này, công tác quản lý KH&CN phải được tiếp tục đổi mới theo hướng:

Một là, tiếp tục đổi mới cơ chế quản lý phù hợp với cơ chế thị trường định hướng XHCN, nhằm nâng cao chất lượng, hiệu quả hoạt động KH&CN theo hướng hội nhập quốc tế, phục vụ phát triển kinh tế - xã hội nhanh và bền vững, xây dựng cơ sở để hình thành nền kinh tế tri thức

của thành phố. Đổi mới hệ thống quản lý nhà nước về KH&CN theo hướng tinh giản, tập trung cho xây dựng chiến lược, cơ chế, chính sách; tăng cường năng lực điều phối liên ngành, liên vùng, giảm bớt chức năng tác nghiệp cụ thể. Củng cố, kiện toàn, nâng cao hiệu quả quản lý của các quận, huyện, sở, ngành theo hướng xác định rõ nội dung, trách nhiệm và thẩm quyền quản lý; quan tâm xây dựng đội ngũ cán bộ chuyên trách KH&CN; hiện đại hóa, tăng cường cơ sở vật chất phục vụ quản lý.

Hai là, nâng cao năng lực của đội ngũ cán bộ, nguồn nhân lực KH&CN thông qua việc tổ chức các lớp đào tạo, bồi dưỡng trong và ngoài nước về nghiệp vụ, chuyên môn nhằm đáp ứng yêu cầu công việc trong giai đoạn mới...

Mặc dù còn nhiều hạn chế, nhưng 55 năm là cả một chặng đường đầy nỗ lực, phấn đấu của ngành KH&CN Hải Phòng với mong muốn đóng góp tích cực cho kinh tế - xã hội, làm thay đổi diện mạo của thành phố ngày càng văn minh, hiện đại. Những thành tựu đã đạt được là niềm cổ vũ, động viên toàn thể cán bộ, nhân viên Sở KH&CN Hải Phòng tiến vào giai đoạn mới với khí thế mới, vì một thành phố cảng xanh, văn minh, hiện đại, góp phần thực hiện thắng lợi Kết luận số 72-KL/TW “về tiếp tục đẩy mạnh thực hiện Nghị quyết số 32-NQ/TW của Bộ Chính trị khoá IX về xây dựng và phát triển thành phố Hải Phòng trong thời kỳ công nghiệp hoá, hiện đại hoá đất nước”